

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 65g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor Legii nr. 1530-XV din 12 decembrie 2002 privind indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii și a Hotărârii Guvernului nr. 179 din 20 februarie 2003 privind indexarea și modul de plată a sumelor indexate pentru depunerile bănești ale cetățenilor în Banca de Economii

CHIȘINĂU

27 iunie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 19 mai 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 27 iunie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT:

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a prevederilor Legii nr. 1530-XV din 12 decembrie 2002 privind indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii și a Hotărârii Guvernului nr. 179 din 20 februarie 2003 privind indexarea și modul de plată a sumelor indexate pentru depunerile bănești ale cetățenilor în Banca de Economii, ridicată de Andrei Paraschiv, parte în dosarul nr. 3-129/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 19 mai 2017 de către judecătorul Oleg Melniciuc din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 4 aprilie 2016, Andrei Paraschiv a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Guvernului Republicii Moldova și a Ministerului Finanțelor, prin care a solicitat constatarea încălcării principiului egalității cetățenilor în fața legii și obligarea de a modifica Legea nr. 1530-XV din 12 decembrie 2002 privind indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii și Hotărârea Guvernului nr. 179 din 20 februarie 2003 privind indexarea și modul de plată a sumelor indexate pentru depunerile bănești ale cetățenilor în Banca de Economii.

4. În procesul examinării cererii de chemare în judecată, Andrei Paraschiv a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a

prevederilor Legii nr. 1530-XV din 12 decembrie 2002 și a Hotărârii Guvernului nr. 179 din 20 februarie 2003.

5. Prin încheierea din 22 aprilie 2017, instanța de judecată a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a dispus transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M. O. nr. 78 din 29 martie 2016, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 65G/2017

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 1530-XV din 12 decembrie 2002 privind indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii (M.O., 2002, nr.174-176, art. 1337) sunt următoarele:

Articolul 1 Obiectul legii

„Prezenta lege prevede obligațiile statului față de cetățenii Republicii Moldova care au avut depuneri bănești în Banca de Economii la situația din 2 ianuarie 1992 și stabilește principiile de bază privind indexarea, cuantumul și modul de plată a sumelor indexate.”

Articolul 2 Indexarea

„Se indexează depunerile cetățenilor Republicii Moldova în Banca de Economii, atât cele în vigoare, cât și cele reinnoite la data de 29 iulie 1994, luându-se ca bază soldul acestora conform situației din 2 ianuarie 1992:

- a) în raport de 1 rublă: 1 leu, la prima mie de ruble a soldului cumulativ din toate conturile deținute de o persoană fizică (deponent);
- b) în raport de 2,5 ruble: 1 leu, la soldul ce depășește suma indicată la lit. a) pentru o persoană fizică (deponent).”

Articolul 3 Modul de plată

„Sumele indexate indicate la art. 2 se vor plăti în etape, începând cu anul 2003.”

Articolul 5 Etapile de indexare și de plată

„(1) **Indexarea sumelor și plata sumelor indexate se efectuează, la solicitarea depunătorilor, în etape, prioritar la prima mie de ruble, apoi pentru soldul ce depășește prima mie de ruble, în funcție de anul nașterii depunătorului.**

(2) Plata sumelor indexate se efectuează după ce se scad din ele sumele plătite conform Hotărârii Parlamentului nr.201-XIII din 29 iulie 1994 privind indexarea depunerilor populației în instituțiile Băncii de Economii a Moldovei.”

8. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 179 din 20 februarie 2003 privind indexarea și modul de plată a sumelor indexate pentru depunerile bănești ale cetățenilor în Banca de Economii (M.O., 2003, nr. 27-29, art. 193) sunt următoarele:

„1. În baza Legii nr.1530-XV din 12 decembrie 2002 privind indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii, se indexează depunerile bănești ale cetățenilor Republicii Moldova, atât cele în vigoare, cât și cele reinnoite la data de 29 iulie 1994, reieșind din soldurile, conform situației din 2 ianuarie 1992:

- a) în raport de 1 rublă : 1 leu, pentru prima mie de ruble a soldului cumulativ pe toate conturile deținute de un deponent;

b) în raport de 2,5 ruble : 1 leu, la soldul ce depășește suma indicată la lit. a) pentru un deponent.”

„2. Plata sumelor indexate se efectuează pe etape:

etapa 1: se achită sumele indexate conform pct.1 lit. a), în funcție de anul nașterii deponenților;

etapa 2: după achitarea integrală a sumelor indexate, conform pct.1 lit. a), se achită sumele indexate conform pct. 1 lit. b), în funcție de anul nașterii deponenților.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că prevederile Legii nr. 1530-XV din 12 decembrie 2002 și ale Hotărârii Guvernului nr. 179 din 20 februarie 2003, potrivit cărora plata sumelor indexate se efectuează pe etape, încalcă principiul egalității în fața legii, restrânge dreptul la asistență socială și aduce atingere dreptului la proprietate.

10. În acest context, autorul menționează că banii supuși indexării s-au devalorizat, iar cetățenii care au primit sumele indexate în perioada anilor 2003-2006 au fost privilegiați în raport cu cetățenii care primesc banii în prezent.

11. Potrivit autorului excepției, prevederile contestate contravin art. 16, 46, 47 și 54 din Constituție și art. 1 al Protocolului nr. 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Guvernului, în speță a Legii nr. 1530-XV din 12 decembrie 2002 privind indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii și a Hotărârii Guvernului nr. 179 din 20 februarie 2003 privind indexarea și modul de plată a sumelor indexate pentru depunerile bănești ale cetățenilor în Banca de Economii, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de Andrei Paraschiv, parte în dosarul nr. 3-129/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de

pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că, deși se solicită controlul constituționalității în ansamblu a prevederilor Legii nr. 1530-XV din 12 decembrie 2002 și a Hotărârii Guvernului nr. 179 din 20 februarie 2003, în esență, autorul invocă doar neconstituționalitatea prevederilor care reglementează plata pe etape a sumelor indexate pentru depunerile cetățenilor în Banca de Economii până la data de 2 ianuarie 1992, susținând că dispozițiile respective contravin articolelor 16, 46, 47 și 54 din Constituție.

17. Curtea relevă că o condiție necesară pentru exercitarea controlului constituționalității o constituie existența argumentelor care să susțină neconstituționalitatea prevederilor contestate. Or, în speță Curtea atestă lipsa argumentelor pertinente și concludente, care ar demonstra în ce măsură prevederile contestate încalcă normele constituționale invocate.

18. Mai mult, Curtea constată lipsa unei legături de cauzalitate între normele contestate și articolul 47 din Constituție, care garantează dreptul la asistență și protecție socială.

19. Totodată, referitor la pretinsa atingere adusă dreptului de proprietate din cauza devalorizării monedei și a inflației, Curtea Europeană a statuat în jurisprudența sa constantă că ***art. 1 din Protocolul nr. 1 nu impune nicio obligație generală a Statelor să mențină puterea de cumpărare a sumelor depozitate în bănci sau instituții financiare prin intermediul indexării sistematice a economiilor*** (decizia CEDO *Rudzinska v. Polonia* din 7 septembrie 1999; decizia CEDO *Gayduk și Alții v. Ucraina* din 2 iulie 2002; decizia CEDO *Appolonov v. Rusia* din 29 august 2002).

20. Ținând cont de cele menționate mai sus, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate este nefondată, motiv pentru care nu poate fi examinată în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 1530-XV din 12 decembrie 2002 privind indexarea depunerilor bănești ale cetățenilor în Banca de Economii și a Hotărârii Guvernului nr. 179 din 20 februarie 2003 privind indexarea și modul de plată a sumelor indexate pentru depunerile bănești ale cetățenilor în Banca de Economii, ridicată de Andrei Paraschiv, parte în dosarul nr. 3-129/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 27 iunie 2017
DCC nr. 54
Dosarul 65g/2017*